

BEGROOTING VAN UITGAVEN TEN BEHOEVE VAN DE VOLTOOIING VAN HET VESTINGSTELSEL, DIENST 1906.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, ingevolge de wet van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 193), houdende bepalingen omtrent het beheer der gelden bestemd tot voltooiing van het vestingstelsel, eene afzonderlijke begrooting van de uitgaven voor dit onderwerp, voor den dienst van 1906, bij de wet behoort te worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, aangewezen bij de wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 64), wordt voor den dienst van 1906 vastgesteld als volgt:

Art. 1. Jaarwedden, toelagen en daggelden voor tijdelijk in dienst zijnde civiele ingenieurs, opzichters en teekenaars, toelagen voor officieren en opzichters der genie, reis- en verblijfkosten, bureel- en lokaalbehoefden, aankoop van instrumenten, kaarten en verdere benooidgheden f 40 000.

Art. 2. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooien; herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met den aankleve daarvan; aankoop en onteigening van perceelen; kosten van exploten en processen; afkoop van rechten; kosten en ongelden betreffelijk koop- en andere overeenkomsten; het doen van grondboringen, waterpassingen, opmetingen, enz.; een en ander voor de navermelde werken ter verbetering van de *Nieuwe Hollandsche Waterlinie*:

1°. verbeteren van inundatiemiddelen in de geheele linie;

2°. verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang, aan werken in de geheele linie f 25 800.

Art. 3. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooien; herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met den aankleve daarvan; aankoop en onteigening van perceelen; kosten van exploten en processen; afkoop van rechten; kosten en ongelden betreffelijk koop- en andere overeenkomsten; het doen van grondboringen, waterpassingen, opmetingen, enz.; een en ander voor de navermelde werken ter verbetering van de *Stelling van den Helder*:

1°. verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang, aan werken in de geheele stelling;

2°. maken van eenvoudige scherfvrije onderkomens van beton in eenige werken van de stelling f 13 800.

Art. 4. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooien; herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met den aankleve daarvan; aankoop en onteigening van perceelen; kosten van exploten en processen; afkoop van rechten; kosten en ongelden betreffelijk koop- en andere overeenkomsten; het doen van grondboringen, waterpassingen, opmetingen, enz.; een en ander voor de navermelde werken ter verbetering van de *Stelling van Amsterdam*:

- 1°. onteigening van gronden en uitvoering van voorbereidende werkzaamheden voor verschillende werken in de stelling;
- 2°. maken van aardwerken, zandophoogingen, metsel- en betonwerk, enz. voor verschillende werken in de stelling;
- 3°. maken van bomvrije gebouwen met toebehooren in verschillende werken in de stelling;
- 4°. maken van pantseringen voor verschillende werken in de stelling;
- 5°. ophoogen en maken van wegen en inundatiekaden en maken van bruggen en steigers;
- 6°. inrichten en verbeteren van inundatiemiddelen;
- 7°. maken van loodsens, munitie- en buskruitmagazijnen;
- 8°. aanleg van beplantingen;
- 9°. verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele stelling;
- 10°. onteigening van gronden en verdere werken ten behoeve van de drinkwatervoorziening;
- 11°. onteigening van gronden en verdere werken ten behoeve van het inrichten van groepdepots en sectorparken f 503 000.

Art. 5. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te behoo- ren; herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met den aankleve daarvan; aankoop en onteigening van perceelen; kosten van exploten en processen; afkoop van rechten; kosten en ongelden betrekkelijk koop- en andere overeenkomsten; het doen van grondboringen, waterpassingen, opme- tingen, enz.; een en ander voor de navermelde werken ter verbetering van de *Stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak*:

verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de positiën van *Willemstad en Ooltgensplaat* f 500.

Art. 6. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te be- hooren; herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met den aankleve daarvan; aankoop en onteigening van perceelen; kosten van exploten en processen; afkoop van rechten; kosten en ongelden betrekkelijk koop- en andere overeenkomsten; het doen van grondboringen, waterpassingen, opme- tingen, enz.; een en ander voor de navermelde werken ter verbetering van de *Stelling van de Monden der Maas en van het Haringvliet*:

verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de stelling f 500.

Art. 7. Materieel der genie voor het in staat van verdediging brengen der werken in verschillende stellingen f 9 500.

Art. 8. Doen van voorzieningen, opmetingen, waterpassingen, grondboringen, enz. in de verschillende liniën en vestingen, alwaar, ingevolge de wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 64), werken tot voltooiing van het vestingstelsel aangelegd of verbeterd moeten worden en voor welke in de voorgaande arti- kels geene gelden zijn uitgetrokken f 2 000.

Art. 9. Onvoorziene uitgaven f 30 000. Totaal f 625 100.

zeshonderd vijf en twintig duizend eenhonderd gulden.

Artikel 2.

Tot dekking der uitgaven, begrepen in de bij artikel 1 dezer wet vastge- stelde begrooting, wordt aangewezen:

a. de som van *vijfhonderd twintig duizend eenhonderd gulden* beschikbaar gesteld bij het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1906;

b. het vermoedelijk batig slot der rekening van ontvang en uitgaaf wegens de begrooting ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel voor den dienst van 1905;

c. de toevallige baten, welke gedurende het jaar 1906 uit den aanleg der vestingwerken kunnen voortvloeien.

Artikel 3.

Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der *artikelen* 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8 van artikel 1 dezer wet ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van artikel 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), door overschrijving uit *artikel* 9 van hetzelfde artikel 1 worden aangevuld.

Artikel 4.

Op *artikel* 9 van artikel 1 dezer wet worden aangewezen de tot het dienstjaar 1906 behorende uitgaven, de voltooiing van het vestingstelsel betreffende, die hare omschrijving niet vinden in een der andere *artikelen* van genoemd artikel en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

Die uitgaven worden, voor elke soort afzonderlijk, in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Oorlog,

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het bij dit wetsontwerp aangevraagde bedrag is in hoofdzaak bestemd voor het voltooien van die werken in de Stelling van Amsterdam, waarvoor bij vorige begrootingswetten reeds fondsen waren beschikbaar gesteld; voor de overige liniën en stellingen zijn slechts geringe sommen voor verbeteringen van ondergeschikt belang uitgetrokken.

Ondergeteekende is van oordeel, dat niet langer moet worden voortgegaan met eene afwerking van de Stelling van Amsterdam op de wijze als in de laatste jaren geschied is.

Waar hij beslist van meening is, dat eene krachtige en langdurige verdediging dier Stelling eerst mogelijk zal zijn als de kringstelling voltooid is, daar beschouwt hij het als een onafwijsbaren eisch, dat die voltooiing zoo spoedig mogelijk tot stand komt.

Omtrent de maatregelen, die noodig zullen zijn om tot eene zoodanige spoedige voltooiing te geraken, kan ondergeteekende zich uit den aard der zaak thans nog niet uitlaten, te meer niet daar omtrent de verwezenlijking zijner denkbeelden in deze ook overleg met zijne ambtgenooten noodig is.

Echter vertrouwt hij, binnen niet al te lang tijdsverloop daaromtrent voorstellen te kunnen indienen.

In afwachting daarvan, heeft hij vermeend, bij dit wetsontwerp thans geen gelden te moeten aanvragen om te doen aanvangen met het aanbrengen van bomvrije gebouwen in twee forten in de Stelling van Amsterdam zooals in de laatste jaren gebruikelijk was.

Uit dien hoofde is dan ook bij dit wetsontwerp voor de voltooiing dier Stelling een aanmerkelijk lager bedrag uitgetrokken, dan in de laatste jaren aan die voltooiing werd ten koste gelegd.

In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal betreffende de Vestingbegrooting voor den dienst 1905 (Gedrukte Stukken 1904—1905, **78**, n°. 9) werd reeds medegedeeld, dat de waarschijnlijkheid zeer groot was, dat de uitkomsten van het toenmaals op het terrein der drinkwatervoorziening aan het Nieuwe Meer in uitvoering zijnde proefpompen bevredigend zouden blijken te zijn.

Het is den ondergeteekende eene groote voldoening thans te kunnen mede-

deelen, dat die uitkomsten ten volle aan de verwachting beantwoord hebben, doordat gebleken is, dat zonder eenig bezwaar, gedurende geruimen tijd, 15 000 M³. water per etmaal aan den bodem kan worden onttrokken, terwijl de hoedanigheid van het water daardoor niet achteruitgaat.

Waar dit nu gebleken is, wordt het noodzakelijk geacht, de installatie zoodanig uit te breiden, dat, per etmaal, eene hoeveelheid van 15 000 M³. *gereinigd* water zal kunnen worden afgeleverd.

De aan die uitbreiding verbonden kosten worden thans geraamd op f 420 000, zijnde f 5 000 meer dan het bedrag daarvoor aangegeven in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal betreffende de Vestingbegrooting voor den dienst 1904 (Gedrukte Stukken 1903—1904, 61, n°. 10).

Op de onderwerpelijke begrooting is voor de beoogde uitbreiding een bedrag van f 174 800 als eerste termijn uitgetrokken.

Dat bedrag is in hoofdzaak bestemd voor:

- eene persleiding, wijd 0,45 M., naar Amsterdam,
- eene telephonische verbinding met het pompstation aan den Haarlemmerweg, te Amsterdam,
- een eerste termijn voor de uitbreiding der machinale inrichting met 2 stel werktuigen,
- de watervoorziening en brandleidingen op het terrein der inrichting.

Onder verwijzing naar den toelichtenden staat, zij voorts, omtrent de hierna vermelde artikelen, het volgende aangeteekend:

Art. 2. Van het voor de Nieuwe Hollandsche Waterlinie aangevraagde bedrag is f 3700 bestemd voor verbetering van tusschenbatterijen, f 12 000 voor het maken van schuilplaatsen, f 6500 voor het wijzigen van aardwerken en f 3600 voor het verbeteren der drinkwatervoorziening op verschillende forten.

Art. 3. Het voor de Stelling van den Helder uitgetrokken bedrag van f 13 800 is bestemd voor het verbeteren van het scherfvrij onderkomen in die Stelling.

Art. 4. Het uitgetrokken bedrag van f 19 000 voor het maken van aardwerken, zandophoogingen, metsel- en betonwerk is bestemd voor den aanleg van een tweetal batterijen op het westfront der Stelling.

Het voor het maken van bomvrije gebouwen uitgetrokken bedrag van f 282 600 is bestemd voor de voltooiing van de forten bij Kudelstaart en bij de Kwakel, waaronder begrepen het maken van opstellingen voor snelvuurgeschut ten behoeve van de nabijverdediging dier werken.

Van het bedrag van f 21 400, uitgetrokken voor het maken van loodsen, munitie- en buskruitmagazijnen, is f 9400 bestemd voor den bouw van eene bergloods bij het fort bij de Kwakel en f 12 000 voor den bouw van eene loods op het terrein aan de Hembrug tot het opbergen van brandstoffen in vredes-tijd ten behoeve van de approviandeering van de stelling. Te dezer zake moge wijders verwezen worden naar de Memorie van Toelichting betreffende het ontwerp van wet tot vaststelling van het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1906, ad art. 187.

Art. 7. Het voor het leveren van genie-materiaal aangevraagde bedrag is bestemd voor de aanschaffing van meubilair ten behoeve van in afwerking zijnde forten in de Stelling van Amsterdam.

De Minister van Oorlog,

H. P. STAAL.

BEREKENING DER MIDDELEN TOT DEKKING VAN HET BEDRAG DEZER BEGROOTING.

De middelen tot dekking der uitgaven, ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1906, zijn aldus te berekenen:

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1875 is toegestaan f 3 000 000,00. De uitgaven bedragen f 2 222 762,40. Bleef dus beschikbaar op 1875 f 777 237,60.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1876 is toegestaan f 2 700 000,00.

De middelen over 1876 bedroegen dus *f* 3 477 237,60. De uitgaven bedragen *f* 1 650 843,17⁵. Bleef dus beschikbaar op 1876 *f* 1 826 394,42⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1877 is toegestaan *f* 2 610 000,00. De middelen over 1877 bedroegen dus *f* 4 436 394,42⁵. De uitgaven bedragen *f* 2 918 549,17. Op 1877 bleef alzoo beschikbaar *f* 1 517 845,25⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1878 is toegestaan *f* 1 880 000,00. De middelen over 1878 bedroegen dus *f* 3 397 845,25⁵. De uitgaven bedragen *f* 2 551 431,23⁵. Op 1878 bleef alzoo beschikbaar *f* 846 414,02.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1879 is toegestaan *f* 2 897 000,00. De middelen over 1879 bedroegen dus *f* 3 743 414,02. De uitgaven bedragen *f* 1 929 480,20⁵. Op 1879 bleef alzoo beschikbaar *f* 1 813 933,81⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1880 is toegestaan *f* 2 540 000,00. De middelen over 1880 bedroegen dus *f* 4 353 933,81⁵. De uitgaven bedragen *f* 2 347 958,73. Op 1880 bleef alzoo beschikbaar *f* 2 005 975,08⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1881 is toegestaan *f* 1 400 000,00. De middelen over 1881 bedroegen dus *f* 3 405 975,08⁵. De uitgaven bedragen *f* 2 122 872,39. Op 1881 bleef alzoo beschikbaar *f* 1 283 102,69⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1882 is toegestaan *f* 1 987 000,00. De middelen over 1882 bedroegen dus *f* 3 270 102,69⁵. De uitgaven bedragen *f* 2 109 195,98. Op 1882 bleef alzoo beschikbaar *f* 1 160 906,71⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1883 is toegestaan *f* 2 591 400,00. De middelen over 1883 bedroegen dus *f* 3 752 306,71⁵. De uitgaven bedragen *f* 2 231 978,38⁵. Op 1883 bleef alzoo beschikbaar *f* 1 520 328,33.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1884 is toegestaan *f* 1 446 600,00. De middelen over 1884 bedroegen dus *f* 2 966 928,33. De uitgaven bedragen *f* 1 548 626,91⁵. Op 1884 bleef alzoo beschikbaar *f* 1 418 301,41⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1885 is toegestaan *f* 1 663 900,00. De middelen over 1885 bedroegen dus *f* 3 082 201,41⁵. De uitgaven bedragen *f* 2 520 036,98. Op 1885 bleef alzoo beschikbaar *f* 562 164,43⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1886 is toegestaan *f* 1 912 970,00. De middelen over 1886 bedroegen dus *f* 2 475 134,43⁵. De uitgaven bedragen *f* 1 608 463,01⁵. Op 1886 bleef alzoo beschikbaar *f* 866 671,42.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1887 is toegestaan *f* 1 677 780,00. De middelen over 1887 bedroegen dus *f* 2 544 451,42. De uitgaven bedragen *f* 1 525 921,85⁵. Op 1887 bleef alzoo beschikbaar *f* 1 018 529,56⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1888 is toegestaan *f* 1 026 000,00. De middelen over 1888 bedroegen dus *f* 2 044 529,56⁵. De uitgaven bedragen *f* 888 815,50⁵. Op 1888 bleef alzoo beschikbaar *f* 1 155 714,06.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1889 is toegestaan *f* 928 500,00. De middelen over 1889 bedroegen dus *f* 2 084 214,06. De uitgaven bedragen *f* 1 337 882,93. Op 1889 bleef alzoo beschikbaar *f* 746 331,13.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1890 is toegestaan *f* 977 500,00, en bij de wet tot verhooging van dit hoofdstuk *f* 350 000,00. De middelen over 1890 bedroegen dus *f* 2 073 831,13. De uitgaven bedragen *f* 1 858 302,62⁵. Op 1890 bleef alzoo beschikbaar *f* 215 528,50⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1891 is toegestaan *f* 1 422 000,00, en bij de wet tot verhooging van dit hoofdstuk *f* 630 000,00. De middelen over 1891 bedroegen dus *f* 2 267 528,50⁵. De uitgaven bedragen *f* 1 931 110,74. Op 1891 bleef alzoo beschikbaar *f* 336 417,76⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1892 is toegestaan *f* 1 300 000,00, en bij de wet tot verhooging van dit hoofdstuk *f* 75 000,00. De middelen over 1892 bedroegen dus *f* 1 711 417,76⁵. De uitgaven bedragen *f* 1 374 870,72⁵. Op 1892 bleef alzoo beschikbaar *f* 336 547,04.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1893 is toegestaan *f* 1 904 000,00. De middelen over 1893 bedroegen dus *f* 2 240 547,04. De uitgaven bedragen *f* 1 787 102,31. Op 1893 bleef alzoo beschikbaar *f* 453 444,73.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1894 is toegestaan *f* 1 591 000,00.

De middelen over 1894 bedroegen dus f 2 044 444,73. De uitgaven bedragen f 1 660 534,19⁵. Op 1894 bleef alzoo beschikbaar f 383 910,53⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1895 is toegestaan f 1 125 000,00. Bate wegens bijdrage door den Haarlemmermeerpolder in de kosten van het maken van eene dubbele schutsluis, een gedeelte slaperdijk, zandophoogingen voor een fort, enz. in den Haarlemmermeerpolder bij Aalsmeer f 42 500,00. De middelen over 1895 bedroegen dus f 1 551 410,53⁵. De uitgaven bedragen f 1 107 491,52. Op 1895 bleef alzoo beschikbaar f 443 919,01⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1896 is toegestaan f 797 000,00. De middelen over 1896 bedroegen dus f 1 240 919,01⁵. De uitgaven bedragen f 760 007,87⁵. Op 1896 bleef alzoo beschikbaar f 480 911,14.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1897 is toegestaan f 1 050 000,00. De middelen over 1897 bedroegen dus f 1 530 911,14. De uitgaven bedragen f 1 045 570,97. Op 1897 bleef alzoo beschikbaar f 485 340,17.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1898 is toegestaan f 1 100 000,00, en bij de wet tot verhooging van dit hoofdstuk f 9 000,00. De middelen over 1898 bedroegen dus f 1 594 340,17. De uitgaven bedragen f 1 227 683,47. Op 1898 bleef alzoo beschikbaar f 366 656,70.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1899 is toegestaan f 619 000,00. De middelen over 1899 bedroegen dus f 985 656,70. De uitgaven bedragen f 652 570,26. Op 1899 bleef alzoo beschikbaar f 333 086,44.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1900 is toegestaan f 851 000,00. De middelen over 1900 bedroegen dus f 1 184 086,44. De uitgaven bedragen f 888 292,64⁵. Op 1900 bleef alzoo beschikbaar f 295 793,79⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1901 is toegestaan f 850 000,00. De middelen over 1901 bedroegen dus f 1 145 793,79⁵. De uitgaven bedragen f 889 118,04. Op 1901 bleef alzoo beschikbaar f 256 675,75⁵.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1902 is toegestaan f 932 380,00. De middelen over 1902 bedroegen dus f 1 189 055,75⁵. De uitgaven bedragen f 1 094 239,22⁵. Op 1902 bleef alzoo beschikbaar f 94 816,53.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1903 is toegestaan f 1 116 500,00. De middelen over 1903 bedroegen dus f 1 211 316,53. De uitgaven bedragen f 1 087 238,02. Op 1903 bleef alzoo beschikbaar f 124 078,51.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1904 is toegestaan f 1 145 000,00. De middelen over 1904 bedroegen dus f 1 269 078,51. Blijkens den staat der uitgaven over 1904, als bijlage bij het ontwerp dezer begrooting voor 1906 gevoegd, zullen de uitgaven over 1904 ongeveer bedragen f 1 000 715,00. Op 1904 blijft dus vermoedelijk beschikbaar f 268 363,51.

Op hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1905 is toegestaan f 965 000,00. De middelen over 1905 worden dus geschat te bedragen f 1 233 363,51. De uitgaven over dit jaar zullen niet hooger zijn dan f 1 128 363,51. Over 1905 blijft dus vermoedelijk nog beschikbaar f 105 000,00.

Bij de Staatsbegrooting, VIIIste hoofdstuk, voor 1906 wordt ter bestrijding der uitgaven voor de voltooiing van het vestingstelsel gevraagd f 520 100,00. De middelen over 1906 kunnen dus worden geraamd op het bedrag van f 625 100,00.

TOELICHTENDE STAAT, betreffende het geheele bedrag van de kosten der werken, welke zijn begrepen in de begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1906.

Art. 2. Nieuwe Hollandsche Waterlinie:

1. Verbeteren van inundatiemiddelen in de geheele linie. Besteed in 1882 f 95 750; in 1883 f 450; in 1884 f 600; in 1885 f 26 320; in 1886 f 51 610; in 1887 f 650; in 1888 f 22 040; in 1889 f 23 770; in 1890 f 4 284; in 1891 f 14 055; in 1892 f 4 720; in 1893 f 50 200; in 1894 f 37 910; in 1895 f 20 040; in 1896 f 43 691; in 1897 f 1 815; in 1898 f 9 173; in 1899 f 8 455; in 1900 f 10 380; in 1901 f 8 440; in 1902 f 7 115; in 1903 f 496; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f 50; wordt thans aangevraagd: *Memorie*.

2. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele linie. Besteed in 1882 f43 600; in 1883 f120 810; in 1884 f118 320; in 1885 f82 000; in 1886 f76 730; in 1888 f2 870; in 1889 f4 830; in 1890 f10 906; in 1891 f11 625; in 1892 f16 160; in 1893 f15 520; in 1894 f27 310; in 1895 f34 400; in 1896 f29 174; in 1897 f17 157; in 1898 f11 356; in 1899 f22 942; in 1900 f25 940; in 1901 f29 100; in 1902 f44 030; in 1903 f17 509; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f30 425, van 1905 f25 700; wordt thans aangevraagd f25 800. Totaal wordt thans aangevraagd f25 800.

Art. 3. Stelling van den Helder.

1. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele Stelling. Besteed in 1883 f2 940; in 1884 f10 600; in 1885 f360; in 1886 f4 060; in 1887 f6 760; in 1888 f19 330; in 1889 f21 945; in 1890 f38 450; in 1891 f15 990; in 1892 f12 530; in 1893 f10 450; in 1894 f29 230; in 1895 f25 560; in 1896 f13 242; in 1897 f6 058; in 1898 f32 963; in 1899 f9 665; in 1900 f7 920; in 1901 f22 995; in 1902 f4 640; in 1903 f9 227; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f36 108, van 1905 f11 000; wordt thans aangevraagd: *Memorie*.

2. Het maken van eenvoudige scherfvrije onderkomens van beton in eenige werken van de Stelling. Besteed in 1902 f28 420; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f12 396; wordt thans aangevraagd f13 800. Totaal wordt thans aangevraagd f13 800.

Art. 4. Stelling van Amsterdam.

1. Onteigening van gronden en uitvoering van voorbereidende werkzaamheden voor verschillende werken in de Stelling. Besteed in 1883 f1 800; in 1884 f90 220; in 1885 f239 700; in 1886 f162 400; in 1887 f48 600; in 1888 f113 270; in 1889 213 332; in 1890 f127 750; in 1891 f66 660; in 1892 f27 240; in 1893 f290 740; in 1894 f123 910; in 1895 f74 310; in 1896 f43 750; in 1897 f15 706; in 1898 f14 023; in 1899 f10 875; in 1900 f4 850; in 1901 f15 075; in 1902 f5 795; in 1903 f7 445; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f2 400, van 1905 f3 000; wordt thans aangevraagd: *Memorie*.

2. Maken van aardwerken, zandophoogingen, metsel- en betonwerken, enz. voor verschillende werken in de Stelling. Besteed in 1885 f383 230; in 1886 f160 520; in 1887 f759 450; in 1888 f311 220; in 1889 f465 800; in 1890 f534 000; in 1891 f667 690; in 1892 f448 930; in 1893 f383 550; in 1894 f312 370; in 1895 f254 400; in 1896 f120 955; in 1897 f54 562; in 1898 f8 835; in 1901 f7 200; in 1902 f45 475; in 1903 f21 995; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f23 653, van 1905 f30 000; wordt thans aangevraagd f19 000.

3. Maken van bomvrije gebouwen met toebehooren in de verschillende werken in de Stelling. Besteed in 1897 f742 848; in 1898 f942 374; in 1899 f277 549; in 1900 f430 390; in 1901 f216 590; in 1902 f461 140; in 1903 f505 102; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f664 806, van 1905 f894 000; wordt thans aangevraagd f282 600.

4. Maken van pantseringen voor verschillende werken in de Stelling. Besteed in 1900 f110 890; in 1901 f130 730; in 1902 f65 675; in 1903 f10 461; wordt thans aangevraagd: *Memorie*.

5. Ophoogen en maken van wegen en inundatiekaden en maken van bruggen en steigers. Besteed in 1890 f100; in 1891 f95 660; in 1892 f154 830; in 1893 f62 240; in 1894 f42 780; in 1895 f194 320; in 1896 f169 224; in 1897 f19 469; in 1898 f36 392; in 1899 f88 547; in 1900 f46 330; in 1901 f56 170; in 1902 f28 830; in 1903 f20 670; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f31 997; wordt thans aangevraagd: *Memorie*.

6. Inrichten en verbeteren van inundatiemiddelen. Besteed in 1887 f9 390; in 1888 f134 740; in 1889 f70 580; in 1890 f362 860; in 1891 f212 200; in 1892 f98 510; in 1893 f161 410; in 1894 f121 710; in 1895 f26 960; in 1896 f8; in 1897 f992; in 1898 f12 823; in 1899 f4 850; in 1900 f26 470; in 1901 f18 400; in 1902 f15 490; in 1903 f700; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f17 362, van 1905 f450; wordt thans aangevraagd: *Memorie*.

7. Maken van loodsen, munitie- en buskruitmagazijnen. Besteed in 1891

f 54 590; in 1892 f 11 750; in 1893 f 58 830; in 1894 f 227 900; in 1895 f 131 830; in 1896 f 82 277; in 1898 f 1 483; in 1899 f 23 534; in 1900 f 19 315; in 1901 f 16 020; in 1902 f 21 630; in 1903 f 18 990; wordt thans aangevraagd f 21 400.

8. Aanleg van beplantingen. Besteed in 1890 f 11 950; in 1891 f 10 285; in 1892 f 42 580; in 1893 f 6 400; in 1894 f 2 860; in 1895 f 3 785; in 1896 f 2 050; in 1897 f 1 650; in 1898 f 525; in 1899 f 2 660; in 1900 f 900; in 1901 f 15 910; in 1902 f 15 290; in 1903 f 27 515; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f 7 948, van 1905 f 5 000; wordt thans aangevraagd f 3 700.

9. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele Stelling. Besteed in 1892 f 3 990; in 1893 f 30 970; in 1894 f 30 150; in 1895 f 10 485; in 1896 f 5 063; in 1897 f 25 675; in 1898 f 2 730; in 1899 f 9 115; in 1900 f 10 915; in 1901 f 14 000; in 1902 f 8 010; in 1903 f 1 789; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f 1 200, van 1905 f 2 600; wordt thans aangevraagd f 1 500.

10. Ontheigening van gronden en verdere werken ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Besteed in 1898 f 29 395; in 1899 f 2 820; in 1900 f 460; in 1901 f 122 380; in 1902 f 188 080; in 1903 f 271 152; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f 75 103, van 1905 f 20 000; wordt thans aangevraagd f 174 800.

11. Ontheigening van gronden en verdere werken ten behoeve van het inrichten van groepdepots en sectorparken. Besteed in 1900 f 12 710; in 1901 f 83 520; in 1902 f 79 265; in 1903 f 53 867; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f 41 776, van 1905 f 43 400; wordt thans aangevraagd *Memorie*. Totaal wordt thans aangevraagd f 503 000.

Art. 5. Stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak.

Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de positiën van Willemstad en Ooltgensplaat. Besteed in 1888 f 10 200; in 1889 f 2 700; in 1890 f 53 420; in 1891 f 29 535; in 1892 f 17 300; in 1893 f 1 230; in 1894 f 7 880; in 1895 f 12 915; in 1896 f 10 123; in 1897 f 2 587; in 1898 f 1 546; in 1899 f 1 251; in 1901 f 500; in 1902 f 500; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1905 f 500; wordt thans aangevraagd f 500.

Art. 6. Stelling van de Monden der Maas en het Haringvliet.

Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de Stelling. Besteed in 1884 f 5 210; in 1885 f 26 000; in 1886 f 31 000; in 1887 f 200; in 1888 f 11 650; in 1889 f 29 510; in 1890 f 31 240; in 1891 f 7 495; in 1892 f 24 300; in 1893 f 8 200; in 1894 f 12 230; in 1895 f 10 760; in 1896 f 9 162; in 1897 f 10 596; in 1898 f 2 390; in 1899 f 5 784; in 1900 f 10 025; in 1901 f 565; in 1902 f 2 050; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1905 f 500; wordt thans aangevraagd f 500.

Art. 7. Materieel der genie voor het in staat van verdediging brengen der werken in verschillende Stellingen. Besteed in 1887 f 14 190; in 1888 f 40 000; in 1889 f 44 250; in 1890 f 48 310; in 1891 f 39 665; in 1892 f 24 210; in 1893 f 91 670; in 1894 f 72 720; in 1895 f 33 330; in 1896 f 21 160; in 1897 f 11 766; in 1898 f 13 641; in 1899 f 35 983; in 1900 f 73 920; in 1901 f 56 030; in 1902 f 43 130; in 1903 f 57 872; zal vermoedelijk besteed worden op den dienst van 1904 f 24 639, van 1905 f 18 900; wordt thans aangevraagd f 9 500.

VERZAMELING.

Art. 2. Nieuwe Hollandse Waterlinie. Wordt thans aangevraagd f 25 800.

Art. 3. Stelling van den Helder. Wordt thans aangevraagd f 13 800.

Art. 4. Stelling van Amsterdam. Wordt thans aangevraagd f 503 000.

Art. 5. Stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak. Wordt thans aangevraagd f 500.

Art. 6. Stelling van de Monden der Maas- en het Haringvliet. Wordt thans aangevraagd f 500.

Art. 7. Materieel der genie. Wordt thans aangevraagd f 9 500.

Komt bij: de bedragen der artikelen in de vestingbegrooting, als: artikel 1

wordt thans aangevraagd *f* 40 000; artikel 8 wordt thans aangevraagd *f* 2 000; artikel 9 wordt thans aangevraagd *f* 30 000.

Totaal wordt thans aangevraagd *f* 625 100.

STAAT DER UITGAVEN OVER 1904.

Art. 1. *a.* Toelagen en daggelden aan teekenaars, buitengewone opzichters, enz. *f* 17 622.

b. Toelagen aan officieren en opzichters der genie *f* 7 734.

c. Reis- en verblijfkosten *f* 3 026.

d. Schadeloosstelling voor bureel- en lokaalbehoeften *f* 2 250. Totaal *f* 30 902.

Art. 2. Werken tot verbetering der Nieuwe Hollandsche Waterlinie:

1. Verbeteren van inundatiemiddelen in de geheele linie *f* 50.

2. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele linie *f* 30 425. Totaal *f* 30 475. ¹⁾

Art. 3. Werken tot verbetering van de Stelling van den Helder:

1. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele Stelling *f* 48 504. Totaal *f* 48 504. ²⁾

Art. 4. Werken tot verbetering van de Stelling van Amsterdam:

1. Onteigening van gronden en uitvoering van voorbereidende werkzaamheden voor verschillende werken in de Stelling *f* 2 400.

2. Maken van aardwerken, zandophoogingen, metsel- en betonwerk, enz. voor verschillende werken in de Stelling *f* 23 653.

3. Maken van bomvrije gebouwen met toebehooren in verschillende werken in de Stelling *f* 664 806.

4. Maken van pantseringen voor verschillende werken in de Stelling *f* 664 806.

5. Ophoogen en maken van wegen en inundatiekaden en maken van bruggen en steigers *f* 31 997.

6. Inrichten en verbeteringen van inundatiemiddelen *f* 17 362.

7. Maken van loodsen, munitie- en buskruitmagazijnen.

8. Aanleg van beplantingen *f* 7 948.

9. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele Stelling *f* 1 200.

10. Maken van werken ten behoeve van de drinkwatervoorziening *f* 75 103.

11. Onteigening van gronden en verdere werken ten behoeve van het inrichten van groepdepots en sectorparken *f* 41 776. Totaal *f* 866 245.

Art. 5. Werken tot verbetering van de Stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak:

Verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de positiën van Willemstad en Ooltgensplaat.

Art. 6. Werken tot verbetering van de Stelling van de Monden der Maas en van het Haringvliet:

Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de Stelling.

Art. 7. Materieel der genie voor het in staat van verdediging brengen der werken in verschillende Stellingen *f* 24 639.

Art. 8. Opmetingen enz., betreffende werken in liniën en vestingen, hiervoor niet vermeld.

Art. 9. Onvoorziene uitgaven. ³⁾

TOTAAL *f* 1 000 715.

¹⁾ Op dit artikel is overgeschreven van art. 9: „Onvoorziene uitgaven” *f* 5 975.

²⁾ Op dit artikel is overgeschreven van art. 9: „Onvoorziene uitgaven” *f* 29 200.

³⁾ Van dit artikel overgeschreven op de artt. 2 en 3: *f* 5975 en *f* 29 200.

